

Ս. Գրաց ընթերցանն ժամին և ինչպէս
կը վկայէ իւր թաղման արեան ոտաւ
մութիւնը և այսպէս որ քը կը համար
ձուկի մարմնանիւ լառնել թէ՛ Լայս
այս ինչ հայրապետը կամ այն ինչ ժո

ղով երբ և իցե արգիլած են իշկեղե-
ցւոյ զառակաց Ս. Գրք կարգալ
Հետեւապէս, բոլոր կը շեղի Լայս
եկեղեցւոյ ընթացած ճանապարհէն
նոյն եկեղեցւոյն չը պատկանիր :

ՅԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԲ ԲԱՐՍԷԼԻ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐԻ

Ս. Բարսէղ Կեդրացի և Ս. Գր-
գիւոր Դազկանդացի երկուքն եւս թե՛
քան էին ազնիւ գերդաստանէ ըստ
աշխարհի և ըստ Երաւունց և Երաւ
նան համարեալ թէ մի և նոյն ժամա-
նակ և Երաւ մայրերը իրենց աղօթից և
բարեպաշտութեան այս գեղեցիկ պը-
տուղները նուիրեցին Երաւունց, յորմէ
չոտացած էին և Արքայն Գրիգորի մայրը
իւր զաւակը եկեղեցի տանելով և նո-
րա մանկական փափուկ ձեռքերը Ս.
Գրգի վրայ դնելով պրագործեց :

Երկուքն ևս առնէին մանկութիւնը
պիտի կացուցանող ամեն յատկութիւ
նեք՝ մարմնաւոր գեղեցիկութիւն և հո-
գեկան շնորհք և վարուց բազմութիւն
և շարժմանց վայելքութիւն :

Երաւունց պարգեւած այս բնական
սիրուն յատկութիւնները մշակուեցան
և կրթուեցան ինչպէս հարկն է և Եւ-
տրին ուսանելիք աւարտելէն զինի
երկուքն եւս առանձին առանձին ու-
ղարկուեցան Եւստատիոսի քաղաքնե-
րը, որոնք նոյն ժամանակ նշանաւոր է-
ին գիտութեան կողմանէ և այն տեղ
խիստ նշանաւոր ուսուցչաց մօտ դաս
պետակաւ եցան :

Ի վերջոյ Լթէնքի մէջ իրար հետ
ընկերացան այս երկու շնորհաբերիկ
ուսանողները և Եւստին է որ այս քա-
ղաքը գեղեցիկ ուսմանց և ամեն հոգ-
րութեանց թաղմանն ու կեդրոնն էր :

Եւստատիոսը եղբւ նմանազէն մերեք
կառ տուրքերու հոշակաւոր բարեկա-
մութեան օրրանը, կամ թէ՛ այսպէս
գտնեք՝ աւելի ամրացոյց նոյն բարե-
կամութեան կոտորէր և Եւս բանիս ա-
ռիւթը եղբւ մի անտուր գէպք և Լ-
թէնքի մէջ մի այլանգակ բովորութիւն
կար նորեկ աշակերտաց շնորհամբ
և Երեկները կը մեծանէին, հասակա-
կից պատանեկաց բազմութեան մէջ
և այն տեղ կոկիւն հաղարատ որ կա-
նակներ, կոկմական խօսքեր և տես
մօթ նախառնները տեղաւ եկաւորաց
գլխուն և հանդէսով կը ամենին հասա-
րակաց բաղանիքը, քաղաքի մէջէն անց
նելով, պեղեկցութեամբ բոլոր պատու
նեկաց օրոնք երկու երկուս տը ջեւէկ
կ'երթային և Երբոր բազանիք կը հա-
նէին, քաղաքագլխութիւնը կանգ կ'առ-
նէր, մեծամեծ ազադակներ կ'արձա-
կէր և իշաններ կ'ընէր որ կ'ուզէ դու-
նէր խորտակել, որպէս թէ կ'արգիլէ
ին շեք մտնելու և Երբ նոր եկաւորը
բազանիք կը մտնէր, այն ժամանակէն
ի վեր արդէն ազատ էր և Գրգոր որ
Բարսէղէն առաջ Լթէնք հասած էր
և կ'ըզգար թէ արջափ ընդդէմ է բա-
նաւորութեան այս ծաղրական հան-
գեպը և արջափ աննիւրճ պիտի թուի
Բարսէլ ճանապարհ և անդիս բնաւ
թութեանը արջնան աշխատեցաւ և որ
կարողացաւ՝ իր ընկերակիցն ուրոյ

գրութեան և Բագրատի այս տեսակ խնդր
կատարի հանդիսակատարութեան անգամ
տեղ: Ս. Գրիգոր Նազդիանդոցին այս
անգամ պատմութիւն կ'առնէ թէ՛ այս տե-
ղէն ահա հաստատաւորապէս մեր մէջ
սուրբ բարեկամութիւնը որ փառեց
մեր մէջ այն նախնական քոյրը, որ երբ
բէք չը չէր և որ թափանցեց՝ մեր
արտին մէջ այն պարզ, որ միշտ այն
սեղ միտք: Երջանիկ լինէնք, կ'ա
ղագակէ նոյն սուրբը, աղբիւր քերշան,
կուժեանս, եւ եկող քո մէջ գիտու-
թիւն ինդրիդ, և գաղտնիքն դան-
ձերէն թանկագինը, այն է փոփոխութիւն
և հաւատարմութիւն, եւ երջանիկ
եղայ, այս մասին քանզի զՍուրբ, որ
իւր հօք էշերը փնտռելով թագաւ
գործութիւն դառաւ:

Ս. Բագրատի և Գրիգորի բարեկա-
մութեան կապը որ առաքելու ելի առ-
քայտը մանաւանդ երբ այս երկուս
շաշտարհիկ բարեկամները, որ իրարմէ
ձանձուկ բան չաւնէին, սկստն փոփո-
քարծարող յոյսունել որ երկուքն էւ
մի և նոյն գանձը կ'որոնէն, այսինքն ի
մտադրութիւն և առաքինութիւն: Եւ
քո կ'աղբիւն մի և նոյն ցարկի օտակ,
կուտէին մի և նոյն սեղանին և աւնէին
մի և նոյն կրթութիւնը և պատանդը,
և պարզապէս ասելով՝ երկուքը մի հա-
գի կը կազմէին: Եւ քանզի միտ-
թիւն և կ'առնէ Ս. Գրիգոր, Ճշմարտ
արգասիք բրիտանիական սուրբ քոյ
բեկամութեան: Ս'նք երկրորդն էւ
հաստատարակա կը ձգտէինք գիտու-
թիւնը որ տեսնելութեան և նախան,
ժողովարտեք գրգռելու յարմար ան-
գարկայ է: Եւ ասիական քոյնը սկսն անու-
րատ այնթորիակ փառ թիւնաւոր կր-
քերէ, մենք մեր մէջ կը ճանաչէինք և
կըզգայինք միայն միաշին նախանձա-
ւորութիւն: Իւրաքանչիւր կը փա-
փայէինք իրարու փառքին և կը ջանա-

լինք ոչ թէ իրարմէ գերազանցիլ և այլ
իրարու նմանիլ:

Ս'նք գլխաւոր առաւել և միակ նը-
պատակն էր առաքինութիւնը: Ս'նք
կը մտածէինք մեր բարեկամութիւնը
յաւիտենական ընել, պատրաստելով
զմեզ երջանիկ անձնաւորութեան համար
և կորցնելով մեր անձը աշխարհային սե-
րայ կապերէն և երկրաւոր յոժարու-
թիւններէն և Ս'նք մեզ համար ա-
ռաջնորդ և աղեղայ քանած էինք Մ-
տաւայ խոսքը: Ս'նք էինք մեր տէրը
և զիբաւետաւը, որ և մեզ զմէկ բան
թեպաւորութեան կը բարդորէինք: Եւ
էթէ առաւել անապարձութիւն չը հա-
մարուի, կորսող եմ բարարման տեսիլ
որ մենք իրարու համար կանոն էինք
սուսոր ճշմարտէն և բարին շարէն ու
բոլորէլու համար:

Ս'նք երկու սուրբերը փայլեցան
միշտ իրենց ընկերաց մէջ իրենց հոգ-
ւայ գեղեցիկութեամբ և ուղիւս՝
թիւնով, իրենց յարատեւ աշխատու-
թեամբ, իրենց գերշնական յոժարու-
ղիւսութեամբ ամեն ուսանող մէջ, ի-
րենց կորովամտութեամբ և արտա-
թիւնով, արտ ըմբռնելին և առան Ս-
թիւնի մէջ մտաակարարած ըզգող
գիտութիւնները, գեղեցիկ զարու-
թիւնը, բանաստեղծութիւն, գեղեցիկ
խոսութիւն, իմաստութիւն, բոլոր առե-
լի գերազանց եղան իրենց վարուց ա-
նարատութեամբ, որով կը սարսափե-
ին ամենափորձիկ վտանգէ և կ'երկն-
չէին չարութեան տաւերէն անգամ:
Ս. Գրիգոր որ իր դեռաւթիւթ ման-
կութեան մէջ մի երազ կը տեսնէ, ա-
րայ վայելչ-շնարայ իր թողան է մեզ
առաջադրութեամբ և նոյն այս երա-
զը շատ անգամ է իրեն վրայ՝ գալիս
գրացու մեր առննալով: Եւ քանզի
ժամանակ կը տեսնէ երկու կայս և հա-
մանման հասակաւ և գեղեցիկութիւն:

Հայդհուած պարկեշտ և վայելուչ, առանց զարդարանքներու ոչլուանքեբուն քու և զորս աշխարհի մարդկիլը կը սիրեն ։ Երբա իրենց ազբերը խոնարհամ էին գէպի երկիր և իրենց երեսը քու զով ծածկուած , որոյ թափանցիկ նոսրութենէն կ'երեւէր մի վազգագոյն կարմրութիւն և զոր կուտակուն ամօթխածութիւնը կը օխւէր իրենց տղտելուն վրայ ։ Երբա տեսար և կամէ ։ Գրիգոր , ուրախութեամբ լցոյց սիրաբան և վստահ նոցա երեւցիլը մարդկային բնութենէ քարձր կ'երեւէր ինքն Երբա պէս գրկեցին և ժայռայեցին իրրեւ մանուկ և կը սիրէին գորովանք ։ Եւ երբ հարցուցի թէ ով եմ նոքա , պատասխանեցին ինչ , որ մէկը Սարգիսն է և միւսը Լուսինայի և երկրքեան և օրկերութեան հիւսիսի եւ բերկեւածուհիք այն մարդկանց և որոնք հրաժարած են առ մահութենէ երկնային կեանք վարելու համար ։ Երբա յորդորեցին զիս իմ սիրտս և միտքս իրենց սրտի և մտքի հետ միացնել , որպէս զի իմ անձս կուտակուն զգաստութեամբ և փանծք լը ցուցանելով , կարողանան ներկայացնել զիս յաւիտեանական Երրորդութեան անաղտո ըւայն առջև ։ Եւ յիս խօսքերէն յետոյ նոքա երկնիքը ուղարկել և իմ ազբերս երկար նայեցան նոյա ետեւէն , որչափ զօրեցին ։ Եւս ամենը երազ եր և բայց մեծ ազգեցնութիւն լուս ։ Երբգորի որոնք վրայ Եւ երբէք չը մոռացան ողջախոհութեան այս չքնաղ պատկերը ։ Ինչպէս ։ Երբգոր , նոյնպէս և ։ Եւս արտել մեծ կարգաւորութիւն ունէն ինչ օրկերական և առաքինութեան և իրենց անձը Երբէքի մէջ պահպանելու համար , որ աշխարհիս ամենէն վստահ զաւոր քարտէք եր փորձեց և բարեւոյն կարողանալ Եւս ։ Երբգոր փորձ

Երբ մենք այս անգամանեալ քաղաքի մէջ երկնային եղանքը գտնուածութեան անգլ քաղաքութիւն վայելելու քանադանքնեւոր պատմած պէտքին նման , որ ծովի դառնութեամբ մէջ իւր քաղաքութիւնը կը պահպանէ և կամ այն կենդանիին նման որ կրակի մէջ եւս կտայրի ։

Եւս ի թէ այսպիսի վարուց և բնաւորութեան տէր պատանեակները որոնք հասարակաց կեանքէն կը խորչէին և ամենին ինչ անմահ էին իրենց հասակի զուարճութիւններէն և զառանցներէն ։ Որոյ անմեղ և անարտա կեանքը մի շարունակ դառնախաղութիւն եւ յանդիմանութիւն էր յոյս անկարգութեանց ։ Եւս ի թէ ոյս պիտի անձները պիտի նշառակ լինին իրենց ընկերակցներէն ։ Այստե անարգութեան և պիտի միշտ նոյա անտելութեան , նախաժառանգ , քամահարանց և կատականայ առարկայ լինէին Եւս ի թէ բարոյական սորս ներհան էր ։ Եւս երկու բարեկամայ չքնաղ յիշատակը ամեն ժամանակաց մէջ փառաւորութեամբ էր ամենքը կը պատկերէին ծովայն օրկական վարմունքէն ։ Եւս անգլէն պիտի իմանաւորները Եւս օրկական անարամ էր նոյա անայինութիւնը և որչափ իմանաւոր և չափաւոր եր նոյա ընթացքը և որ ոչ միայն նախանձ և անտեղութիւն չէին գրգռել և այլ ընդհակառակն բոլոր ընկերակցաց անբար արդանքը և պատիւը իրենց կը գրգռուէին ։

Եւս սքանչելի սքանչել բարեկամութեան ։ Եւս չքնաղ օրկական ընկերութեան և Եւս քաղաքական կենդանի գաւառաւոր միանունը պատանեակաց հասարակ

1